

1976 сылга сүмэһиннээх аһылыктары элбэтии соруктара

СССР-н өлкөмү уюнна Саха АССР Министрлерин Советта, СССР XXV съездин мыйзамларыгар оловуран, 1976 сыллаахха сиилэни уонна онтон да атын сүмэхтиннээх айыллыктары бөлөһүннөөһүн эбэтэр күүһунан болтуруоһу көрдүлөр. Онно партийнай, советский уонна үтүө хаалааһыстыбааннай органнар сиилэни, семаһы уонна илчминнээх от мээккэтин содотуопкалааһынга кэлчи сыллартга болоронтодорун арымычча күүһүрдүбүттэрэ боллотээнэ. «Ленскэй», «Якутскэй», «Өлүөхүмэ» «Абый» совхозтарга уонна Покровскэйдаагы ОПХ-да биһирдин мынар ынаахха 2—3 тонна сиилэс угулар буолла, «Якутскэй» совхозка уонна Покровскэйдаагы ОПХ-да идэтийбит калым механиизациялаах эвентог күүстэринэн сүөһү айыллыкта буодар культуралары үүннэригга уонна содотуопкалааһынга балаачча эбэтэр өспүт муһнуудунна. «Якутскэй» совхозка коммунит А. С. Кабак саайар эвентог, поточнай ылымнан өлөхтөөн, 3300 тонна сиилини, 2200 тонна семаһы утия, совхоз ааспыт сыллаады сорудаһын толорбута.

Итэнгэ сэргэ хэвцэ оройуоннар уолна халаайыстыг балар сүмэниингээ аһылыктары, витаминнах өг мээкэтин соротуоннаааһыныгы суолта бнэрбэттэрэ айыллына. Силлэри уолна севаны угуу былланынаа жүрүүтүн төлөрүллүбүт. ытыгыстаах траншеялары тутуунаа өттөтө сүөхтүк дьарыктаналлар. сүөһү аһылыга буолар

культуралары үүнүзөр уюна айымдык ити көрүнүзөрүн
сөбөтүсөкөлүмө илтибейт эөөлөрү тэрийбэттэр.

«Якутзолото», «Якутуголь», «Сельхозтехника» хат-
буйнуурт курдук элбэх шөптөөр тарилталар ССКП об-
комун бэрэгтүн 1974 еыл атырдаах ийин 28 күнүсүн
сигилэс уонна санаа транспарантарын тутуу түһүөн
хүһүлгүн төлөрөөбүтүнө ийбидинна.

Саха АССР Тыатын ханайыстыбатын миннестерета уонна кини минстэтээди органныра бу улахан суол талаах боппуруоһунан быһаччы дьарыктанматтар, сүүһү аһылыга буолар кудьутралар агротехникаларыт түспөрүмгэ дьаһал млыбтар, сиилэни уонна севани сөрөгуюлказалыгыга ханайыстыбалар салпыааччыларыгар уонна специалистарыгар ырдыбили молотхтук туһоруллар.

СССР-ийн хошууны Саха АССР Министрлэрийн Соведа үндэс мийддлэбиэт итгэстэри туоратымга быһаччы дьаһаллары бэлитэвэрэллэр. Сүбэттэн ылымалар бороодукталары, чуолани үүт ыамы, үрдөгүннэ үчүгэй хаачыс-тыбаллах дэлэгэй аһыдыгынан хааччытмын партийнай, советскай уонна тыа хаһаайыстыбанын органныр зыоннуулах советтанынан бэделэа мийдэллэрин.

ОСКП райкомнарыг, гөрхөнартир уонна райтог-исполкомнарга сиппэх уугуа быһаччы сорудахтар тигээлигинээр. Ол быһылытын, быһааччыныг оро-

Йүгжмүүт савхаастара 10 аналлаах зыёнуу туруэран 6200 тонна сивлээн үгүөхтээхтар, оино уопсайа 2250 тонна истээх траншеяны бэлэмнээхтээхтэр.

«Сельхозтехника» республиканың халқына өт мизурун техниканы, зби анылыгы советуонкалыыр, нүөлөтүр техникалары уонна минеральной уовурухулар 1976 сыллаах фондларын кэмгир аралан хаһа-ныстыбалары толору хаччыларын солуктаһыа.

Тыа хаһаайыстыбатын Саха сиринээри научнай-чинчийэр институт аҕалыныах аһаҕастары үүнэрин уонна сорбтуонкалааһын бастын нымдалары олоҕо киллэрингэ, траншеяны түчүүтэ уонна «иизэл» хостуотуну механизациялааһыгына сага нымдалары хаһаайыстыбалар олохтуулларыгар научнай-методический көмөнү өйөрөдүр сурдухтаанна.

Саха АССР мелиорацияда уонна уу хаһаайыстыбатыгар министреството, «Икутмелиоводстрой» трест үүнүхтөрүн бийикта ыларга сүүтүтээн, сүүһү аһамыга буолар культуралар ыһыамаларын ситигириэр саага системалары бийикта бэс ыйын 15 күнүгөр дээрэ үлэһэ килдэрэр кыахтары көрдүүдэлэригэр солуохтунна.

Шефтах підприємств уона тэрітэлэр саймалч-
чилара шефтах совхозларыгар сүүлэс уонна сенаж
ытыаһаах траншеяларын тууга быһааччылар тэ-
рэллэригэр сорууһааччылар.

Үүт уонна төрүүх төрдө

Биһиги хаһыалпыт нэрреспондана оройуон совхозтарыгар үүт уонна төрүөх төрдүнэн буолар ынабы искусственнай сизмалээһин туругун туһунан кэлсиһиллэригэр көрдөспүтүгэр туһааннаах үлэһиттэр мэниын биллэрдиһэлэр:

С. БАРАШКОВА,
пленхольбфун начальнига

В. СЕДАЛИЩЕВ,
апплах пуун сэбиздессэйэ

— Бийны оройуон үрлүнэн барыта 4950 ынах уонна тингэбэ искустувеннай сэмэлэлэһининэн буоһатыллыахтаах. Ити иһигэр Карл Маркс аатынан совхозка — 1760, Субуруускай аатынан совхозка — 1740, Эрилик Эристин аатынан совхозка — 1450. Уопсайа 20 сэмэлэнир пуун аһыллыахтаах, итиларга 24 өсөөнөтөр үлэлиэхтөөх эрэ. Оттон билигин 18 пуун үлэлиир, олорго 23 өсөөнөтөр баар. Карл Маркс аатынан уонна Эрилик Эристин аатынан совхозтарга 7-лин сэмэлэнир пуун аһыллына, итилар кинилэр буоһатыахтаах сүбүлэрин толору хааччылар кыахтаахтар. Оттон Субуруускай аатынан совхоз 6 эрэ пууну аһарга быйаарынан олорор. Игинтэн да сөрөгүн баччааһына диэри үлэргэ киллэрэ илик. Дьыһынан, сүбүлэрэ тарбанан туруутун үчүөттүүр буоллаахха, өссө эбии 7 сэмэлэнир пууну аһыахха, 7 өсөөнөтөрү булуоохха наада.

Мам ыйын 10 күнүнаары ту-
ругтунан оройуон үрдүнэн баара-
суоба 1251 ынах искусствени-
лык сэмэлэниэ, ол иһигэр Карл
Маркс аатынан совхозка — 446,
Субуруускай аатынан совхозка —
324, Эридик Эрыетини аатынан
совхозка — 481.

— Бийиги Карл Маркс ааты-
нан совхозтун искусственной
сизмаларингэ филмалык нууц
оройуон совхозтарын искусствен-
най сизмэнэн хааччылар сору-
таах. Сизмэни бизэр 7 оустаах-
ныт. Совхозтар сизмэни график
быһытынан иккилии күн оруу-
орүү үлүс күннэригэр кэлэн төһө
наадыбалларынан ылаалар. Бу
күннэргэ суол-иэ суогууан аты-
нан илдьэллэр, массымда сиз-
мдэр буюллаарына график улары-
тылан са сөп.

Ол тиган баран совхозтарга
мнаны искусственный булагымы
татима олус бытлан, Халобур
нам мыйн бастагы декадатын
устата Эрлик Эрстини аатына
совхозка 36, Субуруускай ааты-
нан совхозка 25, Карл Маркс
аатынан совхозка 15 эрэ мнал
снэмаланиа. Аггардас ити да чач-
чылар мнестага үтүс снэмалани
пууниар сита-хота үлдэ анпро-
иликтэрин, сорох сирдэргэ суол-
татыгар эрэ искусственный снэ-
маланин садаламытын туоһу-
дуур.

Иннокентий, бары сиемэлээр
пууннар толору кууһунан үлэ-
лииллэрийн, кинилэргэ биргэмэ-
тигэр сиемэни тигэрдийин совхо-
тар салдйааччылар, туһааннаах
специалистар халччына л л а р а
наада. Оччого эрэ ынады исхүс-
төнний буобатын былзаанын
тодорвооха сөп.

Искусственный спамалзанин би-
лиги оройбууга сэлтөөх сынал-
былы өсөх дадалаа нийлж. Бу үед
Сүхбуруускай аатанан сөнхсөөн
ордук куһагданын шалтгаалар.
1975 сыллаахха 1016 инал кы-
тараллыныттан улахан нөһүөккө
түсүүнүт. Аппыт нигилеткара
агардаа былааннаах үүтү кыла-
ан шалтатаан 1350 тыһыынча
солкуобайлаах нөһүөтү сүтүгүбүт.
Топор Бастатан, племенной үдэ
молтохтук төрүлэр. Сөнхсө са-
лаатата, специалисттар бу дым-
лаан утумнаахтык дьарыктаа-
маттахпыт, туслаах үлэнигэргэ
прдэбили молтошүүнүт, өсөмө-
натордары сатаан олохсунтан үлэ-
лэппэтэхинит улаханник оруту-
тат.

Сондох тохсуг нийлэткада нис-
хувсннай сэмэлэлиини хай-
дах мүнхмтн уонна снга нй-
лэтка бастакы сылыгы бу
үлэ хайдах сагалымтын илэл
көрүүнүн.

1970—1974 гг. техник-осеменаторынан Т. С. Баина үлээлээбита. Кини 1973 сыллаахха 199 ынары сэмэстээбитинтэн 94,8 бырыһыана ууламчыта, оттон 1974 сылга 163 ынахтан 44,6 бырыһыана эрэ буюулаабыта. 1975 сыллаахха Т. С. Баина үлэлиир уяастага суох хаалан идэтин бырадаан, билигин Хатылыга балыччага үлэтин сылдьар. Эмэ ити сылларга кото-кото техник-осеменаторынан К. Д. Борисова үлээлээбит. Кини балларыан бүүэттэн эмэ уурайбыта. Ус сыл устатыгар (1970—1972 гг.) балачча үчүгэй кордоруулэри су

тисниг техник-осеменатор А. Д. Новов (Хатяла) эннэ уурайлан, билигнэ эдлэвчтэй. Ити курдум, техник-осеменатор идэтгэр үөрэмнэг уонча киһи бүтүннээх үлэ устаттар үлэстэн көрө-көрө үлэйдилэр.

Ол ээрэри, мээдин сыраллаһан
үлэһипр өсөмөнатордар суох
буолбатахтар. Хөлөбүр, Сылан
отделениетытын С. С. Федерен,
Болтоготтон М. В. Навауцкая.
Ахыме уоһна төхсүө пятилет-
каларга совхоз үгдүүнэ биир
даһаны искусствейнай сирмэла-
һин типовой пууна тутулуубата.
Арый Болтого отделениетын
«Кэсид» ферматыгар биир барт
сыралый дүө тутулуубута нэ-
һан иттиһилиибэккэ хэс да сыл
таһа түрүн таһаста.

Маны тайжнан, искусственный снамалзэһин оборудованинан, инструменгарынан хааччылдыгы олус молтох. Совхозна илэһэт хаа да сылларга искусственный снамалзэһин түмүктэрин манньк таблицаттан көрүүххэ сөп (бетахы көлөһө—сыллар, иккһө—былаан, үсһө—снамалзэһи, тордүһө—буһатыы буйаһынан):

1970	1130	578	77.3
1971	1130	589	85.8
1972	1640	633	86.1
1973	1640	583	94.8
1974	1780	859	73.6
1975	1780	857	85.1

Бу үлс үтүгәйдик төриллэбит,
төлөрү сыанабылы ылбыт өрө-
йуоһнагыгар көрдөрүү маһаа-
пар бидан өрдүк. Холобур, Сун-
таар өрөйуоһугар «Сунтаар»

сөздөккө 1975 сылынахха 2278
ынах сөзмөзмөнтүттөн 95,8
бырыбызны буурабыта.

Отто был из совхоза искусственной спазмолитин хайдах сапарына?

Бийнал бйлан бйнымытан
1740 ынах энэмэлэнхэтөөх этэ.
Онохоа Кара Марис алынан
сөөхөө энэмэни ылар Одыулуун-
наады пуунун кытта 1438 үө-
бөө дуогабар үүнэрсиллэбитэ.
Ол бйнымытанан, Хатылыга 120
ынах энэмэлэнхэтөөх этэ да
хавала. Оуделение уралаащы
пн Н. Н. Чичигширов сыл са-
даланымтыгар икки киһини
техник-осеменатордар Мархата-
ны курстарыгар ымыаххаарин:
«Ситэ киһилээххини уонна тү-
гүм үөрэттэринтэй?!» — дэн
дыалааны быһааран бүтөрбүтэ.
Түмүгэр, оуделение билгини
бир да үөлүпүр техник-осеме-
натор сүөх өлөрөр, практикада
кэлбик икки үөрөнөөччини са-
гаан дабайан үлээлпэтэ.

Болгоно отделенийтаг нани хотуунан сорготех техник-осеменатор В. Е. Чепалова сүүртэ-котэр. Бириднлээн ыаа катэ ынахтарён смэмэлзэйннэгэ үдэ торүү да барбат. Дирингэ аймлыбат техник-осеменатордар курстарыггар коммунист К. Д. Навлуднай үөрэнэ барымта да, онно тийнэн акаастанан, дүгс-синдлннэгэ сүжэж кэрлэвэ

Кытаанахха искусственной
снэмэлээнчигэ кииринин бистиги
дадагы эрдэ курдук са-
нымалар. Манна кадрдары үө-
рэтти, бөлөмнүнүн үлэни ымыты
туһунан отделение совета да,
сельсовет исполкома да толкуй-
лаан көбө илгитэ.

Түмүк бийр: кэлэр өтүгөр
искусственный синамалыныг
от деленелар уураллаһайтара,
специалистара улахан болрохто-
ну ууралтара наада. Сөптөөх
кадрдарынан, үлэнир үстү-
бүлүн, хаачыйдыктарына эр
искусственный синамалыны
сүһү бородуусубатын, төрү-
үн төрдө—кодүүстөөх түмү-
күн бизнесте.

В. СЕРГУЧЕВ.

Субурууснай затыман совхоз
племенной уульз зоотехнига.

Тигрдэ сыаналамматах үлэ

Биир ынахтан үс кырызай то
руурэ бэрт сэдэх түбэлтэ :
аабыллар. Ол ынан баран сото
рутаабыта Хартмансдорфна (Г.Р.
Нотбус уокуругар) биир ынах ү
нырызай терэтте. Оттон Кроси
теба (Лейпциг уокуруга) биир
ынахтан түөрт нырызай терэтте.
Туһугар эмне ронорд алатасин!

АДН—ССТА фотелара

Совхозтар үлэлхиттэрэ!

Сүөһү ахсааннын уюмна ки-
ниттэн ыгыллар бэрс-
дууксуйаны элбэтэр иһин
социалистической нукта-
лаһыны киэҥник тэ-
нитин! Хайчыстыба ую-
на нэдьүүс пятилетка-
тыгар үрдүк өҥөрүмтүө-
лөөхтүк үлэлээн!

